

čenju. A s druge strane, ljudima je možda još uvijek previše u svijesti to mjesno značenje, pa im je teško da riječju *dalji* označuju što drugo, a ne udaljenost. I upravo taj osjećaj ih je naveo, da riječi *daljnji*, koja im zapravo ništa ne znači, dadu preneseno značenje riječi *dalji*.

To je ujedno dokaz, da ni upotreba pridjeva *dalji* u značenju nastavljanja, ma da je potvrđena odavno u književnom jeziku, nije posve u duhu narodnog jezika (a to je osjećao i Trnski), pa je uvijek bolje upotrebiti koju drugu riječ ili konstrukciju. Za izricanje onoga, što se hoće izreći u našim rečenicama pridjevom *dalji*, ima u našem jeziku više načina, od kojih je svaki od njih bolji nego upotreba riječi *dalji* ili *daljnji*. Tako mjesto da kažemo: »Poslije ove izdat ćemo još šest daljnjih knjiga«, recimo bez onog »daljnjih«, pa je rečenica kraća, a čini mi se i jasnija: poslije ove izdat ćemo još šest knjiga. Ili mjesto da kažemo: »Na vaše ćemo upute dobro paziti u daljem radu«, recimo: »Odsada ili Uбудućе ćemo na vaše upute bolje paziti«. Mjesto »Sada ćemo opisati dalje razdoblje...« bit će bolje reći: »Sada ćemo opisati idućе razdoblje.« I t. d.

Kad smo već kod *dalji*, treba spomenuti i jednu za nas besmisleni upotrebu pridjeva, koja je nastala ropskim prevodenjem njemačkog »ohne weiteres«. Tako kad neki kažu: »To ti možeš bez daljnjega učiniti«, to im znači: »To ti možeš učiniti bez zapreke, ili bez smetnje, ili bez oklijevanja, ili bez okolišanja.« — »Isplatio mi je bez daljega cijeli račun« treba da znači: »Isplatio mi je bez prigovora, bez otezanja, bez riječi, odmah.« — »Ti moraš bez daljega otići k njemu« znači: »svakako, u svakom slučaju, na svaki način«. Kako se vidi, ima mnogo načina da se izrazi ono, što se hoće reći tim germanizmom, i to možda još jasnije, pa stoga imamo pravo da taj izraz smatramo kao nepotreban balast u našem jeziku.

Slavko Pavešić

ISPRAVITE POGRESKE!

U prvom broju *Jezika* ovoga godišta u članku prof. M. Kravara »Da li tuče ili tučet?« na str. 29. u 19. retku odozdo treba popraviti riječ *Uörterbuch* u *Wörterbuch*.

U drugom broju *Jezika* u članku prof. S. Hondla »Tri zanemarene riječi«, što ga je autor zapravo nazvao »Tri suvišne riječi«, na str. 57. u 8. retku odozdo treba da stoji *ova mrva statistike* m. j. *ova nova statistika*. I prva alineja spomenutog članka, kako je štampana, nešto je različna od teksta, koji je predložio pisac.

Na str. 64. u drugom broju *Jezika* u članku asistenta Zlatka Vincea, u 19. retku lijevoga stupca umjesto *akuzativ objekta u rečenici s pasivnim značenjem* treba da stoji: *pogrešan namještaj enklitike*. A u 24. retku istoga stupca mjesto riječi *ga treba izbaciti* valja staviti: *»ga se« treba da dođe iza riječi Jedan, na drugo mjesto u rečenici*.

U trećem broju *Jezika*, u članku prof. Stjepana Krešića, na str. 87. u 10. retku odozdo mjesto riječi *učenci* treba da bude *učinci*, a na str. 88. u 14. retku odozdo mjesto riječi *Schelley* treba da bude *Shelley*.

OTVARAMO DISKUSIJU

U 3. broju »Jezika« prikazani su na str. 65.—74. glavni zaključci Pravopisne komisije, koja će izraditi zajednički pravopis za hrvatsku i srpsku književnost. Kako će se o tim zaključcima zatražiti mišljenje ne samo naučnih i književnih ustanova i društava, nego i pojedinaca, pozivamo naše čitaoce, da nam pošalju svoja pismena i obrazložena mišljenja o pojedinim prijedlozima Pravopisne komisije. Svako konstruktivno i dobro obrazloženo mišljenje rado ćemo donijeti u »Jeziku« kao koristan prilog diskusiji o novom pravopisu.

Lj. J.

ČASOPIS ZA KULTURU HRVATSKOGA KNJIŽEVNOG JEZIKA
IZDAJE HRVATSKO FILOLOŠKO DRUŠTVO
ZAGREB, LIPANJ 1957. GODIŠTE V.

IZ BILJEŽNICE KAZALIŠNOG LEKTORA

(Jezične napomene uz Kolarovu dramu »Svoga tela gospodar«)

Bratoljub Klaić

Kad smo izrađivali program za studij hrvatskog jezika na Akademiji za kazališnu umjetnost, stavili smo u nastavni plan za četvrtu godinu predmet: Kazališna dijalektologija i historija jezika. Na pitanje nekih članova komisije »Što će to?« nije nam bilo teško obraniti svoj prijedlog činjenicom, da naša kazališta i te kako njeguju dramu na dijalektu, ali u takvom radu obično tapaju bez orijentacije. U načelu smo svi zapravo bili protiv igranja na dijalektu sve dotle, dok nemamo još temeljito kodificiranog kazališnog govora u dramama pisanim *književnim* jezikom, sve dotle, dok u kazalištima, često i opravdano, čujemo izjave glumaca: »Koliko lektora, toliko govora!« Kako, međutim, nema te sile, koja bi upravama kazališta mogla diktirati repertoar, morali smo uzeti u obzir, da nije svejedno, na koji način naši glumci govore na pr. u Držićevim, Sterijinim ili Krležinim dramama, kako recitiraju pjesme na nekom od naših dijalekata.

Igrati Držića, Gundulića i druge dubrovačke autore (slučaj »Jovadina«, nedavno izvedenog u Zagrebačkom dramskom kazalištu) poseban je problem, jer nemamo zabilježene akcentuacije njihova doba (u »Jovadinu« još i govor starog Sarajeva). Igramo ih obično na današnjem dubrovačkom govoru, što — dakako — nije opravdano, jer se radi o jezičnoj razlici od nekoliko stotina godina. Ostali dalmatinski pisci, kao Lucić, Hektorović, pa Marulić, koji se također pojavljuju na našim scenama bilo u dramskim, bilo u recitacionim izvedbama (tu ne smijemo zaboraviti ni radio, osobito Školski radio), također su problem za sebe, jer ima pojava, da ih — po tra-